

persbericht

Parnassusplein 5
Postbus 16164
2500 BD Den Haag
T 070 340 70 00
F 070 340 70 44
www.scp.nl

Inlichtingen bij
Dr. A. Roest
a.roest@scp.nl

Arme kinderen doen vaker aan sport en cultuur, maar beleidsdoel is niet gehaald

Kunnen meer kinderen meedoen? Veranderingen in de maatschappelijke deelname van kinderen, 2008-2010.

Den Haag, 28 oktober 2011

- Begin 2010 deden 504.000 kinderen van 5-17 jaar niet aan sport, zwemles, cultuur, muziek, scouting en buitenschoolse activiteiten. Dat is 3% minder dan twee jaar eerder; toen ging het om 518.000 kinderen.
- Onder arme bijstandskinderen was de afname verhoudingsgewijs sterker: bij hen werd de groep die niet 'maatschappelijk meedoet' 9% kleiner.
- De bereikte afname is minder groot dan was beoogd in het beleid *Kinderen doen mee!*. Het vorige kabinet streefde naar een halvering binnen twee jaar. Gemeenten kregen in 2008 en 2009 extra geld om dat te realiseren.
- Het beleid kan effectiever door het meer te richten op specifieke groepen kinderen. Ook is alleen het bieden van materiële steun niet genoeg: als ouders zelf meer maatschappelijk actief zijn, vergroot dit de kans dat hun kinderen meedoen.

Dit zijn enkele conclusies uit de SCP-publicatie *Kunnen meer kinderen meedoen? Veranderingen in de maatschappelijke deelname van kinderen, 2008-2010*, die op 28 oktober jl. is verschenen. In dit rapport beschrijft dr. Annette Roest de vrijetijdsbesteding ('maatschappelijke participatie') van arme en niet-arme kinderen voor en na inzet van het beleid 'Kinderen doen mee!'. Deze publicatie is de laatste van vier in het kader van het onderzoeksproject *Armoede en sociale uitsluiting bij kinderen*. Het SCP heeft het project uitgevoerd op verzoek van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Twee peilingen, drie groepen

Het vorige kabinet stelde in 2008 en 2009 jaarlijks 40 miljoen euro ter beschikking aan de gemeenten. Doel was het aantal kinderen dat vanwege armoede niet meedoet aan vrijetijdsactiviteiten in twee jaar tijd te halveren. Om na te gaan of

dit is gelukt zijn in 2008 (nulmeting) en 2010 (nameting) mondelinge enquêtes afgenomen. In beide jaren werden ruim 2200 kinderen van 5 tot en met 17 jaar en één van hun ouders geïnterviewd. De uitkomsten zijn gekoppeld aan de inkomensgegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Armoede is bepaald volgens het criterium dat in het gemeentelijk armoedebeleid vaak wordt gebruikt: een besteedbaar huishoudinkomen lager dan 120% van het sociaal minimum. De studie vergelijkt de vrijetijdsbesteding van drie groepen: arme kinderen in de bijstand, overige arme kinderen, en niet-arme kinderen.

Minder kinderen die niet meedoen

De groep die niet doet aan sport, zwemles, cultuur, muziek, scouting, buitenschoolse activiteiten en dergelijke is kleiner geworden. Over alle kinderen bezien was de afname tussen 2008 en 2010 3% (van 518.000 naar 504.000). Bij arme kinderen werd de groep die niet 'maatschappelijk meedoet' 6% kleiner (141.000 in 2008, 133.000 in 2010). Onder de bijstandskinderen in deze groep was de afname nog duidelijker (-9%: 66.000 in 2008, 61.000 in 2010). De onderzochte bevolkingsgroep (5- tot en met 17-jarigen) bestond in 2010 uit 2,4 miljoen kinderen.

Bijstandskinderen lopen in, maar staan nog steeds op achterstand

Door deze ontwikkeling hebben bijstandskinderen hun achterstand op de andere inkomensgroepen iets ingelopen. In 2010 was er echter nog steeds een groot verschil. Toen deed 44% van de bijstandskinderen niet aan de genoemde activiteiten. Dat is ruim twee maal zoveel als in de niet-arme groep (19%).

Het beleid 'Kinderen doen mee!' heeft gewerkt...

De daling die zich in de onderzochte periode bij arme kinderen voordeed wijst erop dat het beleid enige vruchten heeft afgeworpen. Dat geldt vooral voor de bijstandskinderen waar het gemeentelijk beleid zich in de praktijk ook vooral op richtte. De financiële hulp en ondersteuning in natura voor de vrijetijdsbesteding nam bij hen het sterkst toe. In 2008 ontving 52% van de bijstandskinderen zulke steun, in 2010 was het opgelopen tot 57%. In de overig-arme groep bleek de groei beperkt (van 15 naar 17%). De steun was voornamelijk afkomstig van gemeenten en organisaties als het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds en de Stichting Leergeld.

.... maar niet voldoende

De doelstelling van het beleid – een halvering van het aantal kinderen dat om redenen van armoede niet maatschappelijk meedoet – is echter bij lange na niet gehaald. Dit doel was ook wel heel ambitieus, gezien de tijd die het vergt om het beleid lokaal van de grond te krijgen. Ook zijn arme kinderen van wie de ouders niet in de bijstand zitten niet goed in beeld bij de uitvoerende instanties. Bovendien hangt de sociale participatie van arme kinderen niet alleen af van financiële obstakels, maar ook van sociaal-culturele factoren. Zo doen kinderen minder vaak mee wanneer hun ouders weinig participeren in de samenleving. Daaraan is in het lokale beleid tot nu toe weinig aandacht besteed.

Effect van de economische crisis lijkt beperkt

Tussen de twee meetpunten sloeg de economische recessie toe. Die heeft de veranderingen in de maatschappelijke deelname van kinderen in de onderzochte jaren vermoedelijk echter niet sterk beïnvloed. De werkloosheid steeg maar weinig. De koopkrachtachteruitgang die mensen feitelijk doormaakten was in beide jaren slechts 1%. Het aantal 5-17 jarigen dat leefde in een gezin met een inkomen beneden 120% van het sociaal minimum steeg wel, maar de toename was beperkt (300.000 arme kinderen in 2008, 316.000 in 2009).

Subjectief heeft de crisis echter wel doorgewerkt: mensen raakten pessimistischer gestemd over hun financiële situatie. De totale groep kinderen die volgens de ouders om financiële redenen nergens aan meedeed nam tussen 2008 en 2010 toe met 12%. Dit gebeurde echter niet bij de bijstandsgezinnen: daar daalde het met 9%.

Beleid beter richten

Waarschijnlijk zou het beleid effectiever kunnen zijn als het gericht werd ingezet. Uit ander onderzoek in dit SCP-project kwam naar voren dat armoede in de jeugd vooral gevolgen heeft als kinderen er langduriger en op jongere leeftijd door getroffen worden. Dat kan reden zijn om meer aandacht te besteden aan kinderen die minstens twee jaar onder de armoedegrens zitten. Ook zou het beleid al op de basisschoollleeftijd moeten beginnen.

In andere opzichten zou de doelgroep juist beter kunnen worden verbreed. Met name de kinderen waarvan de ouders geen bijstand ontvangen, blijven tot nu toe gemakkelijk buiten beeld. Daarbij kan men onder andere denken aan kinderen uit de groeiende groep 'werkende armen'.

Ook is het belangrijk het beleid niet te beperken tot het wegnemen van financiële belemmeringen. Als ouders maatschappelijk weinig actief zijn, is dat kans groot dat dit ook bij hun kinderen zo zal zijn. Dat lost men niet op via materiële steun.

SCP-publicatie 2011/40, *Kunnen meer kinderen meedoen? Veranderingen in de maatschappelijke deelname van kinderen, 2008-2010*, Annette Roest, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, oktober 2011, ISBN 978 90 3770570 6, prijs € 15,75.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel of te bestellen via de website: www.scp.nl.

Voor meer informatie: Annette Roest, e-mail: a.roest@scp.nl.